

Nota

Programma van maatregelen Proefsleuvenonderzoek

OUDENBURG VAARTSTRAAT FASE 1 (prov. West-Vlaanderen)

Auteur: Kylian Verhaevert, Christof Vanhoutte

Projectcode: 2020B295

Data uitvoering onderzoek:	15/10/2021 – 18/10/2021
Relevante termen thesauri:	Late middeleeuwen, nieuwste tijd, proefsleuvenonderzoek, verstoring
Alle betrokken actoren:	Christof Vanhoutte, Kylian Verhaevert
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

1. Inleiding

Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Oudenburg Vaartstraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd in 2020 door Monument Vandekerckhove nv opgemaakt.

In het kader van deze archeologienota werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen.

Op het projectgebied zelf is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Omwille van het veranderlijk karakter van het gebied voor de menselijke inmenging in deze processen met de bouw van oa. defensieve dijken en inpoldering, en het ontbreken van vondsten en meldingen in de omgeving, wordt het potentieel op een steentijd artefactensite laag ingeschat. Gegevens uit het bureauonderzoek wijzen wel op een hoog potentieel op sporen en kenniswinst uit de Midden Romeinse periode en de volle middeleeuwen. Bewoningssporen uit voorgaande en latere periodes zijn ook mogelijk maar minder aanwezig in de omgeving, het potentieel hiervoor is lager maar de mogelijke kenniswinst dus groot. Historische kaarten uit de 18de en 19de eeuw tonen het gebied als akker- en/of weiland met bebouwing in de uiterst noordelijke hoek. Op een luchtfoto uit 1990 is reeds een deel van de huidige bebouwing te zien. Het terrein is tot kort in gebruik als bedrijfssite en volledig verhard en bebouwd.

Het projectgebied heeft tot kort dienstgedaan als bedrijfssite van de firma Verhelst te Oudenburg. Het is nu een reconversieproject van industrie naar wonen. Hierbij wordt eerst de bestaande bebouwing gesloopt en verharding weggehaald. Twee grote woonvolumes en 6 individuele loten zullen gebouwd worden, met een verharde parkeerzone aan de noordkant en het overige deel van het gebied wordt ingericht als groenzone.

Door de impact van deze werken zal mogelijk een aanzienlijk deel van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief vernietigd worden. De precieze bodemopbouw en de huidige verstoring ervan is niet gekend. Wel is duidelijk dat de huidige bebouwing hierop een invloed gehad heeft. Al deze elementen samen maken dat het plangebied een zekere archeologische waarde kan hebben en dat de gegevens van een archeologisch onderzoek kunnen leiden tot een kennisvermeerdering over de al dan niet aanwezige menselijke activiteiten op het terrein en de omliggende gebieden in het verleden. Om het archeologisch potentieel en eventuele bodemverstoring in te schatten wordt voorgesteld om een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren. Dit verder onderzoek werd op 15 en 18 oktober 2021 uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.

2. Gemotiveerd advies

2.1. Volledigheid van het vooronderzoek

Er zijn wel enkele afwijkingen ten opzichte van het programma van maatregelen in de archeologienota. Ten eerste werd na het indienen van de archeologienota beslist om de werken in twee fasen uit te voeren. Dit onderzoek omvat de resultaten van de eerste fase.

Daarnaast zijn er ook enkele zone's die niet gesleufd konden worden. Het huis werd nog steeds bewoond en kon om die reden niet worden afgebroken. Ter hoogte van de oprit diende ook de verharding bewaard te blijven waardoor ook dat gebied niet onderzocht kon worden.

Als laatste is er ter hoogte van sleuf twee een korte onderbreking in de proefsleuf van 1,9m breed. Deze onderbreking is ontstaan door een grote betonblok die de kraan niet kon verwijderen. Daarom werd geopteerd om de sleuf direct na de betonblok verder te zetten.

In totaal werd 368m² van de totale 4236,8m² gesleufd wat goed is voor ongeveer 8,8% van de totale oppervlakte. Wanneer echter de zone's die niet konden gesleufd worden in mindering worden gebracht gaat het om 9,9%. Hiermee wordt de vereiste 12,5% niet gehaald. De sleuven liggen echter wel ongeveer 15m uit elkaar en zijn voldoende verspreid over het onderzoeksgebied waardoor ze wel een relevant beeld geven de bewaarde sporen in de ondergrond. Daarnaast is er op het terrein een hoge mate van verstoring waardoor kan worden aangenomen dat meer proefsleuven niet zouden leiden tot kennisvermeerdering.

2.2. Aanwezigheid van een archeologische site

Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Oudenburg Vaartstraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd in 2020 door Monument Vandekerckhove nv opgemaakt. En de proefsleuven die hierin werden geadviseerd werden op 15 en 18 oktober 2021 uitgevoerd.

Op het terrein werden 8 sleuven aangelegd waarvan 6 met een NW-ZO oriëntatie en twee een O-W oriëntatie. Binnen het plangebied werden twee grachten, een kuil en een paalkuil aangetroffen. De eerste gracht (S1) en de kuil (S2) kunnen doormiddel van het vondstenmateriaal gedateerd worden in de late middeleeuwen. De tweede gracht (S3) kon, op basis van het materiaal in de vulling, worden gedateerd in de 20e eeuw. Het paalspoor (S4) kon wegens gebrek aan vondstmateriaal niet gedateerd worden.

Uit sporen 1 en 2 werd vondstmateriaal ingezameld. Uit spoor 1 kwam bot afkomstig van een schaap en enkele scherven aardwerk in rood geglaazuurd aardewerk. Uit de scherven kon worden vastgesteld dat er zeker één pan aanwezig is. Uit spoor 2 werd eveneens rood geglaazuurd aardewerk gerecupereerd. Algemeen kan dit aardewerk en dus ook de sporen gedateerd worden in de late middeleeuwen.

Op het historisch kaartmateriaal staan geen structuren aangeduid op het projectgebied. Wel is op de Atlas der Buurtwegen (1843-1845) te zien dat er enkele perceelsgrenzen lopen doorheen het onderzoeksgebied, twee van deze perceelsgrenzen lopen ongeveer gelijk met de grachten (S1 en S3).

Op basis van de profielen en de hoogtekartaart is te zien dat het terrein sterk werd opgehoogd met ophogingspakketten tot 1,6m dik. Hieronder bevindt zich nog een restant van de ploeglaag met direct eronder de C-horizont die bestaat uit een blauwe klei. Het archeologisch vlak lag op een hoogte van ongeveer +3,20m TAW.

De prospectie met ingreep in de bodem toonde slechts beperkte archeologische sporen aan. Hieruit blijkt dat het terrein pas in de late middeleeuwen slechts beperkt in cultuur werd gebracht. Het potentieel tot kennisvermeerdering van de waargenomen archeologische sporen wordt als dermate laag ingeschat dat een vervolgonderzoek niet wordt geadviseerd. Voor fase 2 dient het vooronderzoek met ingreep in de bodem wel nog te worden uitgevoerd zoals beschreven in het programma van maatregelen bij de archeologienota .

2.3. Waardering van de archeologische site

Het proefsleuvenonderzoek toonde aan dat zich geen archeologische site bevindt binnen het door proefsleuven onderzochte deel van het plangebied.

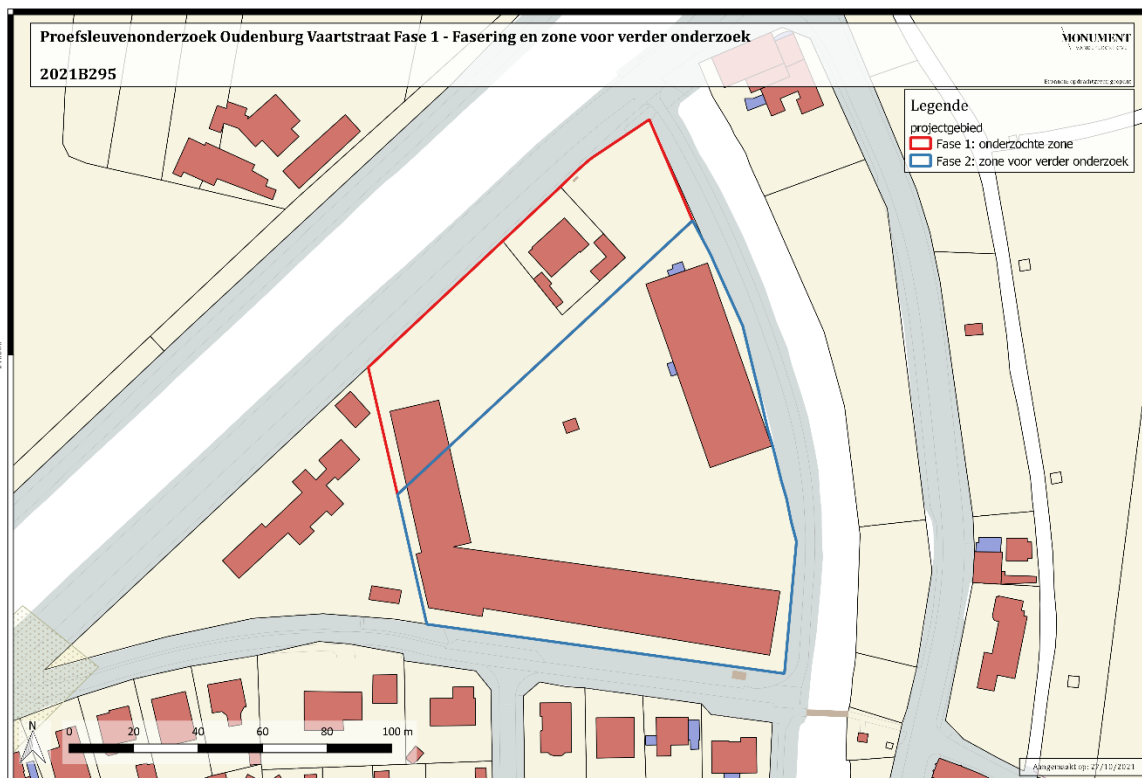
2.4. Impactbepaling

De werken zullen de bodem danig verstoren. Aangezien er geen archeologische site aanwezig is, heeft dit geen impact op het archeologisch erfgoed.

2.5. Bepaling van de maatregelen

Als gevolg van de afwezigheid van een archeologische site dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel dient gewezen worden dat enkel het onderzochte deel van het plangebied wordt vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek. **Voor het niet onderzochte deel dient bij toekomstige bodemverstorende werken WEL nog verder onderzoek worden uitgevoerd conform het programma van maatregelen van de bureaustudie.** Daarnaast wordt gewezen op de

wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.



Figuur 1: Fasering en zone voor verder onderzoek aangeduid op GRB.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.